

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

3 De simoniae crimine, quod admittitur in Sacramentis administrandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

nium, vel preces hominum, cum V. g. aliquis dat alteri rem spiritualem, ut ille ipsi faueat apud Principem, vel ut ille Principem oret, vel ut ipsi apud Principem laudet.

Contrahitur itidem simonia aliquando ex parte eius, qui rem spiritualem dat, Aliquando ex parte eius, qui recipit spiritualia: Aliquando ex parte utriusque. *Glossa, l. q. 1. in Summa.*

**De Simonia crimine, quod admittitur in
Sacramentis administran-
dis.**

CAPVT. III.

PRIMUM quaeritur, An fas sit ei, qui Sacramentum administrat, mercedem accipere ratione operæ & laboris, quem sustinet in Sacramento conferendo? Dux sunt sententiarum Catholicorum; una asserentium, fas esse: quia stipendium non accipit ille ratione Sacramenti quod confert, sed ratione laboris & operæ, quam locat: & quicquid iure potest mercede suam operam locare. Adrianus *Quodlib. 9. articulo primo*, censet id esse licitum, & citat Altitodotensem *libro tertio. tractu. 27. capit. 2. quæstion. 2.* Armacanum *libro decimo quæstionum Armenorum capite decimo.* S. Sotus uenturam in quarta *Distinctione vigesima qui uita, articulo 4. quæstione ultima*, ubi tractans illud Apostoli. *1. Corinth. 9.* (Qui seminat spiritualia, &c.) Si hoc inquit, non intendit principaliter, immo carnalia meret, ut se sustentet, & spiritualia seminat, nulla est auaritia, nulla mercatio, sed manifesta iustitia, ut multiplex exemplo probat Apostolus. Ex hoc patet, quod si Doctor, Consultarius, Medicus, & alij, qui laborant de consilio, siue doctrina, pretium accipiunt propter laborem ad sustentationem, nulla culpa, nulla est Simonia. Si quis tamen venderet donum diuinitus datum, non suum laborem, iudicaretur Simoniacus. Similiter dicendum est de celebratione Missarum, & similibus. Sic ille. Citat etiam Riccardum in quarto *Distinctione vigesima quinta, articulo quarto, quæstione secunda*, ubi agens de Episcopo recipiente procuracionem iuxta id, quod habetur in *c. Cum sit Romana, de Simonia*, dicit, eum procuracionem accipere tanquam debitam pro suo labore secundum determinationem Ecclesiæ. Et in Responcione ad octauum, clericis, inquit, dicitur & psalteria pro mortuis, si pecuniam accipiant pro suo labore, non peccant, si indigent, & ad hoc alias non tenentur. Producit quoque auctoritatem. *Glossæ in c. Significatur de Præben.* ubi ait: licet sacerdoti locare operas ad certum tempus, & recipere mercedem pro suo labore, si alias ratione beneficij ad hoc non tenetur.

Idem docet alia *Glossa in c. Præcipimus, vigesimo primo quæstione secunda*. Allegat insuper Hostiensem post Gofredam in *Summa, titulo de Simonia, § Qualiter committatur*. Probat itidem *ex c. clericis primo quæstione secunda*, ubi legitur: (Clerici omnes, qui Ecclesiæ fideliter vigilantique deseruiunt, stidentia sanctis laboribus debita secundum seruitij sui meritum, per ordinationem Canonum à Sacerdotibus consequantur.) Item Gratianus in *c. Ecclesiæ 13. quæstione 1.* multis exemplis scripturæ sanctæ ostendit, sacerdotibus deberi stipendia; quia in Ecclesiâ laborant. Maior in quarto *Distinctione vigesima quinta, quæstione prima, § sed aliqui tenent*, eiusdem est sententiæ, immo subiicit hæc uerba: (Præterea aliud est, quod multum mouet, facultas nostra à triginta quatuor annis præteritis contra F. Ioannem Angeli, qui in quarto articulo sic prædicabat: curatus parochialis nihil debet recipere à Parochianis, suis pro confessione, & Sacramentorum administratione, sic definit: Hæc propositio est contra dispositionem iuris naturalis & diuini expresse, ideo falsâ & notorie hæretica. Nam sacerdos non accipit pro Sacramen-

tis, sed pro earum administratione, quæ actionem, & laborem importat.

Præterea Scotus in quarto *Distinctione quinta quæstione secunda*, ad finem sic ait: (si autem sacerdos nitatur vendere actum baptismationis, potest ille, qui offert paruum, emere, non intendens actum illum emere, in quantum est sacramentalis, sed laborem sacerdotis in illo actu, sicut conducuntur hodie sacerdotes ad celebrandum Missas, non ut ipsi vendant, & alij emant actum celebrationis, in quantum est sacramentalis (quod absit) sed ipsi vendunt laborem, & alij emunt eum: quia oportet uolueremque de suo labore victuare, & vitam acquirere.) Sic ille Butrius in *c. suam nobis, de simonia*, ait, consuetudine introduci posse, ut temporale commodum deus, & accipatur ob laborem in rebus spiritualibus, non autem ob res ipsas spirituales.

Secunda sententia est Durandi & Paludani in 4. *Distinctione 25 quæstion. 3.* & Panormitani in *cap. suam nobis, de simonia, num. 4.* asserentium non posse operam & laborem in sacramentis conferendis pretio emi, vel vendi: quemadmodum nefas est sacramentum pretio dare, vel accipere. Ratio eorum est, quia opera, & labor eiusmodi est omnino necessarius ob sacramentum conferendum, nec enim potest à sacramenti administratione separari: ergo eodem iure prohibetur huiusmodi laborem pretio vendere, vel emere, quo prohibetur sacramentum pretio dare, vel accipere. Caietanus, 2. 2. *quæstion. 180. articulo 3. ad dubium secundum*, & Sotus, *lib. 9. de iustitia, quæstione 6. articulo 1.* Auctores harum duarum opinionum hunc in modum conciliant. Labor, inquit, quem in sacramentis administrandis, quis suscipit, aut est per se necessarius, & per se conueniens cum sacramenti administratione, aut solum est ex accidenti conueniens. Primum laborem nefas est pretio vendere, vel mercede locare; secundum non item. Ratio est, quia primus labor separari non potest ab actione, qua sacramentum confertur: secundus uero labor potest separari. V. g. Si quis petat à Presbytero, ut rem diuina faciat certis diebus, aut ter, vel quater in hebdomada, mensis, vel anno, vel in certo templo, sacello, oratorio, vel certo altari, potest ille presbyter operam suam, vel laborem mercede locare, quia is labor non est per se conueniens cum sacrificio Missæ: & sacerdos eo ipso quo obligatur ad rem diuinam certis diebus, vel certo loco, vel altari faciendam, obstringitur obligatione pretio estimabili, si quidem aliquid de sua libertate, & iure detrahit.

Iter itidem facturus est, ac proinde itinetis impensas: at uero nequit presbyter eum laborem pretio vendere, quem omnino pro se missæ sacrificium requirit ac postulat. Pari ratione si presbyter uocatur, ut poenitentis alicuius longè distantis confessionem audiat, quam ratione sui muneris & officij alioqui audire non cogitur; potest laboris, & molestiæ in itinere faciendo mercedem accipere: quamuis nequeat pretio vendere laborem, quem sustinet in confessione audienda. Hactenus ex Caietano, & Soto. Panormitanus quoque in *cap. suam nobis de simonia, num. 12.* & Innocentius in *cap. Quoniam: Ne Prælati uices suas*, aium, iure posse sacerdotem alienum locare operas suas spirituales, non directè, ut recipiat mercedem, sed ut compenset id, quod sua interest, vel damnum quod patitur in exhibendo se presentem, vel in mora trahenda. Spiritualia conferendos nam eiusmodi operam gratis præstare nullo iure compellitur. Et hoc modo, inquit, intelligitur, *Glossa 21. quæst. 2. cap. Præcipimus.*

Certi iuris est, nefas esse, pretio spiritualia dare. *cap. Cum in Ecclesiâ, de simonia.* Certum itidem est, ius esse ministris sacramentorum accipere id quod dari consuevit eis, ut postea dicemus; item id, quod datur in subsidium uitæ necessarium, & hoc est id quod requiritur ad vitam sustentandam, id enim ius naturale & diuinum concedit. Vnde Christus Dominus, *Mat. 10. Luc. 10.* (Dignus est operarius merce-

merce-

mercede, vel cibo suo.) Hinc & illud, *Hebr. 13. 1. Cor. 19.* (Qui altari seruit, de altari uiuat;) & rursum, *ibidem.* Quis enim suis stipendijs militat inquam;) & *Deut. 25. 5. 1. Corint. 9.* (Non alligabis os boui trituranti;) item *ibidem;* (Si nos uobis spiritualia seminauimus; magnum est, si carnalia uestra metamus?) Et ratio manifesta id confirmat; quia sacramenti minister nequit sacramenta conferre, nisi uiuat; uiuere autem non potest, nisi alatur. Tota igitur difficultas in eo consistit, An sacramentorum ministri suum laborem, vel operam necessario coniunctam cum ipsa sacramenti administratione possint locare, vel pretio vendere.

Meo iudicio, secunda sententia, quam communem dicit esse Panormitanus, *cap. Suam nobis, de simonia, num. 4.* uera est, quia eo ipso quo iubemus gratis dare, quod gratis accipimus, iubemus gratis quoque laborem suscipere, qui est necessarius per se coniunctus cum ipso opere spirituali, vel sacro, quod facimus. Opus enim, siue actio operam aliquam, & laborem requirit, & is labor in ipso opere comprehenditur, & intelligitur. Secus uero est de labore, qui ex accidenti tantum est operæ, vel actioni coniunctus.

Quare primæ opinionis auctores solum uidentur locuti de labore secundi generis, non primi, ac de stipendio, quod accipitur, ut uicæ subsidium ad ministrum sacramentorum sustentandum, vel de eo, quod accipitur iuxta consuetudinem receptam, ut inferius explicabo. Vel de eo, quod accipitur in compensationem damnorum, quæ patitur minister, quando ea damna sustinet non cogitur ratione muneris, & officij. *Pador. in cap. Suam nobis, de simonia num. 12.*

Primæ uero opinionis argumenta locum habent tantum in labore, qui est extrinsecus adiunctus sacramentis, non in eo, quem necessarius requirit sacramentorum administratione. Et consuetudo solum habet, ut Sacerdotes mercede locent laborem suum, qui ex accidenti eam sacramentis, vel alijs rebus spiritualibus coniungitur. Scetus etiam, & S. Bonauentura solum innuunt, iure posse presbyterum laborem suum locare, vel vendere pretio ad uitam suam sustentandam, & iuxta præscriptum, & ordinem Ecclesiæ.

Secundæ quartitur, An in sacramentis licitum sit spirituale cum spirituali commutatur. V. g. An possint dux adultæ ætatis homines ita pacisci: Baptiza tu me, & ego te baptizabo, vel duo presbyteri sic: Audi meorum peccatorum confessionem, & ego vicissim audiam tuam. Vel ita: Si pro me Deum oraueris, ego pro te vicissim orabo.

Ratio dubitandi est, quia huiusmodi pactio non uideatur simoniae labe polli, eo quod spirituale pretio non datur, aut recipitur, nec spirituale cum temporalis, sed cum spirituali commutatur. Sotus, *lib. 9. de iustitia, quest. 3. art. 2. ad 3. in fine* sic ait: (At ego profecto non uideo quidnam uenditionis, aut pretij admisceatur, si uicariæ operæ in pactum ducuntur: Baptizabo te, si me baptizaueris: si meam uolueris audire confessionem, tuam vicissim audiam: & orabo pro te, si mihi vicissim par rependeris beneficium.) Maior *istudem in 4. distict. 23. quest. 6. conclus. 1.* (Res, inquit, spiritualis potest in pactioem duci pro te spirituali. Pareat in permutacione Ecclesiæ; ut, Do tibi titulum Ecclesiæ meæ, & accipio titulum Ecclesiæ tuæ.) At uero Ricar. *in 4. distict. 25. art. 3. quest. 1. ad 1.* negat fas esse duobus hominibus adultis ita pacisci: Ego baptizabo te ea condicione, ut tu me baptizes. *Idem docet Astenfis, in Summa, lib. 6. tit. 33. art. 3. quest. 4. Angelus in uerbo Simonia 2. num. 32. Rosella eod. uerbo 1. num. 8. Siluester eod. uerbo quest. 16. uers. 4. prope finem. Tabien. eodem uerbo 3. 4. Armil. eodem uerbo. nu. 42.* Quorum omnia uia est sententia, eulmodi pactioem non esse licitam, quia quamuis ea simoniae labe careat, qua spirituale pretio uenditur, vel emitur, aut qua spirituale cum temporalis commodo permutatur, id tamē uix habet, & eam simoniae

speciem, quod sacramentum gratis non datur. Item quia eulmodi pactum pugnat cum eo, quod habetur in *ca. vlt. De pactis cap. Quæsitum, de rerum permut. 5. cap. Quam pio, 1. quest. 2. 5. cap. Tua nos, de simonia, quibus locis.* In spiritualibus omnis pactio, & conuentio prohibetur.

Hæc sententia est uera, & eam probant, ac fulcunt duo argumenta proposita. Hinc tamen non fit, ut ea quæ sunt spiritualibus annexa, cuiusmodi beneficia, & alia huiusmodi, permutari non possint cum alijs rebus similibus legitima auctoritate superioris, & iuxta formulam canonico iure præscriptam, ut *infra dicemus.* Nec item fit, ut labor unus ministri, qui solum ex accidenti coniungitur cum administratione sacramenti, commutari cum simili labore alterius ministri non queat: nam tunc spirituale non commutatur cum spirituali, sed labor extrinsecus cum labore extrinsecuo.

Vnde si quæras, An liberum sit duobus Canonicis, vel duobus Presbyteris ita pacisci: Fac tu rem diuinam hodie, quam ego facere debebam, & ego identidem cras faciam tui nomine, vel sic. Tu fac primum sacrum hodie, quod ego facere debebam, & ego faciam secundum, quod pertinebat ad te? Respondeo, communem esse sententiam, ut patet ex *Astenfi, Angelo, Rosella, Siluestro locis supra citatis,* eulmodi pactum non esse iure prohibitum, quia simpliciter non commutatur ex pacto unum Missæ sacrificium cum alio: sed obligatio unus sacerdotis, cum obligatione alterius sacerdotis, & talis obligatio non est per se, & necessario coniuncta cum Missæ sacrificio. Et pari ratione possent inter se pacisci duo sacerdotes: Fac tu sacrum in certo templo, vel certo altari, ubi ego facere debeo, & ego itidem vice tua faciam in templo, vel altari, in quo tu facere debes. Sine pacto autem fas est dicere. Orabo pro te, & precor te, ut ores pro me. *Ang. Rosell. Siluest. locis supra citatis.*

Tertio quartitur, An licitum sit Titio in extremum uitæ discrimen adducto, ut baptismum recipiat, pretium tradere Caio, qui non nisi pretio dare baptismum uelit? In eo cõueniunt omnes, paucis exceptis, quos inferius indicabo, non licere pretium tradere, quando cunque is, qui baptismum petit, adultæ ætatis est, & rationis compos; quia is per fidem baptismi saluus fieri potest, *cap. Debitum, de baptismo, 5. eius effectus, 5. cap. 2. De presbyt. non baptizato. S. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 2. ad 1. Glossa in cap. Baptizandus, 1. quest. 1. in uerbo, Moliatur. Panor. cap. Cum in Ecclesiâ, de simonia.*

Dubiæ uero quæstionis est, An si is, cui baptismus est conferendus, sit paruulus, & ne no adit, qui eum baptizet, nisi Caius, qui sine pretio baptismum dare renuit, An, inquam, tunc Titio, qui paruulum ad baptismum adfert, vel offert, eumque baptizare non potest; quia mutus, vel mancus, vel quia baptismi formam nescit, liceat pretium dare, ut Caius, qui non uult sine pretio baptizare, paruulum baptizet.

Quæstionis huius difficultas in eo consistit, utrum liceat Titio tunc temporis non quidem pretio baptismum emere, hoc enim proculdubio simoniacum esset: sed pretium dare Caio ad redimendam vexationem, qua paruulus vexatur, cui inique baptismus denegatur, cum tamen is ius habeat suscipiendi baptismum.

Dux sunt sententiæ, una est asserentium, id licitum non esse: quia redemptio vexationis locum non habet, nisi cum inique vexatis, qui potest obesse, vel qui impedit, ne quis ius sibi quæsitum consequatur. V. g. Titius est legitime ad beneficium Ecclesiasticum electus, impeditur autem à Caio, ne illud adipiscatur.

Si uero is, cuius est electionem confirmare, id facere recuset, tunc fas non est Titio, pretium illi tradere, ut electionem confirmet, hoc enim non esset vexationem pretio redimere, sed confirmationem emere, Pari ratione si Caius noluit sine pretio baptizare paruulum, nequit Titius pretium Caio dare: quia non esset redimere vexationem, sed emere baptismum à Caio. Caius enim non vexat, quia

cum possit baptismum conferre, non facit. *Sic Alexander par. 2. quest. 167. memb. 3. art. 1. Ioan. in Summa, lib. 3. tit. 24. quest. 24. Paludanus in 4. distinct. quest. 3. art. 3. Supplemen. in verbo Baptismus. 3. Silvester in verbo Simonia, quest. 8. vers. 8. Beatus Antonius par. 2. tit. 1. cap. 3. §. 16.*

Altera opinio est asserentium, licitum esse pretium dare, quoniam lapsus est in extrema salutis aeternae necessitate constitutus, & is, qui baptizare potest, diuino praecipio cogitur eum baptizare, sicut cogitur pascere fame morientem; ac propterea videtur iniuriam contra infantem admittere. *Scotus in 4. distinct. quest. 2. ad tertium ait: (potest dari pretium, non ut actus sacramentalis ematur, sed, ut conducatur opera, & labor baptizandi parvulum.) Idem etiam sensit Gabriel in 4. distinct. 5. art. 2. conclus. 2.*

Alij dicunt esse licitum pretium dare, ut vexatio redimatur. *Sic Albertus in 3. distinct. 25. art. 1. Adrianus Quodlib. 9. art. 3. ad 2. Caietanus 2. 2. quest. 100. art. 2. Scotus lib. de iustitia, quest. 6. art. 1. ad 1. Maior in 4. distinct. 5. quest. 1. Angel. in verbo Simonia. 2. num. 12. Rosella eod. verbo. num. 18. Armilla eod. verbo, num. 29. Et in verbo Baptismus, nu. 56. Glossa in eod. cap. Baptizandis, l. q. 1. in verbo Moliantur, sic ait: (si est puer, baptizet eum offerens, vel pater. Sed si illi, ita debiles sunt, vel nesciunt formam baptismi, vel nullus est alius, qui baptizet in necessitate, non ideo danda est pecunia, & committenda simonia: potius permittatur moti sine baptismo. Ego tamen potius darem pecuniam, quam eum sic dimitterem moti. Et bene, licet non deberet facere.) Hac Glossam, Scotus improbat; quia si non deberet facere, quo modo ait Auctor Glossae, se bene id facturum? Panormitanus, in cap. Cum in Ecclesia de simonia. Glossam videtur approbare; ibidem subiiciens, pecuniam posse dari, non ut sacramentum ematur, sed ut impedimentum auferatur quo parvulus impeditur, ne baptismum suscipiat. Sed hoc idem est dicere, quod licet pecuniam dare, ut vexatio redimatur. Quare semper difficultas remanet integra: quia sicut non licet redimere vexationem, quando is, qui vexat, obest quidem, sed prodesse potest; quia si velit id dare, quod ab eo petitur, potest, & non dat, quia non vult. Sic etiam non videtur licitam pecuniam dare, ne impediatur, cuius est dare, quod petitur: quia is ideo impedit, quia renuit dare postulata. Secus est, si impedimentum aliunde proveniat. V. g. Caius, a quo petitur, ut baptizet parvulum, tenetur ligatis manibus, & pedibus, vel in carcerem traditur, ne puerum baptizet, tunc licitum est pretio eiusmodi impedimentum amovere. Est enim extrinsecum: quale non est, in praesenti negotio, cum ipse Caius ideo parvulum non baptizet; quia non vult sine pretio facere.*

Mihi quidem secunda sententia videtur valde probabilis, quippe quae tot tantorum Doctorum est auctoritate suffulta: at prima opinio magis probatur, propter rationes propositas. Redemptio enim vexationis locum habet, quando quis rei possessione deiecit, vel à iure iam quasi-to repellitur; non autem quando quis ideo postulat, is non annuit, quia non vult.

Pari ratione licitum est impedimentum pretio è medio tollere, quando quis per vim, vel metum incellum impeditur, ne faciat: non autem quando quis non facit; quia id quod petimus, facere recusat. Et S. Thomas in 4. dist. 4. quest. 2. art. 2. quest. 5. ad 3. sic ait: (Quidam dicunt posse pretium dari; quia non est simoniam committere, sed redimere vexationem. Sed oppositum est melius.) Sed obijcias, licitum est ex necessitate usus promittere, & soluere, quando quis mutuum aliter non dat, nisi eum usus? Respondeo, usus ex necessitate promittere, & soluere, non esse malum per se: at emere spiritualia, vel pretio etiam parare ad ea acquirenda, est per se malum & mala non sunt facienda. *Rom. 3. ut inde bona veniant.*

Si rursus opponas, Licitum est consilium dare alteri

de eo, quod minus malum est, ac minus malum est, pretium dare, quam periculum, in aeternum damnari. Respondeo, pretio baptismum emere, est per se malum, vnde bene fieri non potest.

Sed quid dicendum, quando, urgente necessitate parvuli, Caius nolit aquam sine pretio dare, & alia aqua ad parvuli baptismum non suppetat? Respondeo cum S. Thom. in 2. 2. q. 100. art. 2. ad 1. fas esse tunc temporis à Caio aquam emere, dummodo ea non ematur, ut est materia Sacramenti, sed quatenus aqua est.

Quid, si Caius nolit eam vendere, nisi pluri, quam valeat? Respondeo, non esse licitum eam pluri emere, si Caius vendat pluri, quatenus sacramenti materiam: at potest pluri emi, si idem Caius vendat; quia in eo parvuli periculo, & necessitate alia aqua non est: tunc enim aqua plus valet, sicut ceterae merces ob penuriam pluri aestimantur. Et quamvis Caius pluri vendendo ob parvuli necessitatem, peccaret, Titius tamen licite emeret, dummodo non carius emeret, quatenus sacra est.

Quid itidem, si aqua illa sit sacra? Respondeo, licitum esse eam emere, non quatenus sacra, sed, ut aqua est: quemadmodum sacrum calicem, ut sacrum emere, aut vendere iure non possumus, bene tamen quatenus argenteus, vel aureus est: dummodo ad profanos usus eum non eruiamus, vel vendamus. *Paludan. supplemen. Et Ioannes locis praedictis.*

Quid quaeritur, Quid de alijs sacramentis sentiendum, & dicendum sit: veluti si sacerdos nolit poenitentium confessiones audire, nisi pretio sibi oblato, aut nolit sine pecunia sacramentum Eucharistiam, praesertim mortis tempore ministrare?

De hac quaestione Panormitanus, & Hostien. in cap. Dilectus 3. de simonia. In qua. quest. Adrianus Quodlib. 9. art. 3. ad tertium, & supplementum Gabrielis in quarto distinct. 25. quest. 2. art. 2. proposit. 7. docent.

Quando Sacramenta sunt ad salutem necessaria, licitum esse pretium tradere, non ut ematur, sed ut iniqua vexatio redimatur.

Quando vero Sacramenta voluntarie recipiuntur, siue quando non sunt ad salutem necessaria, non licet pretium dare, ut quis ea recipiat; quia tunc redemptioni vexationis locus non est, cum nulla adsit necessitas ea recipiendi. Et hinc est, inquit illi, ut adultus, & rationis compos in mortis periculo constitutus, possit pretium dare, ut baptismum recipiat ab eo, qui gratis illud conferre non vult, vel ut absolutionem peccatorum recipiat ab eo, qui non nisi pretio eam impendere vult, si alius non adsit, qui vel baptizare, vel absolovere possit. *Idem videntur docere Host. & Panorm. in cap. Dilectus 2. de simonia.*

Communis est opinio opposita, & ea pro certiore, & veriore tenenda; quia in adulto homine non est eadem necessitas, quae in parvulo. Nam is, qui adultus, & in extremum vitae discrimen adductus est, perinde se habet, ac si sacerdotis copiam non haberet, quando sacerdos gratis baptismum, vel absolutionem peccatorum dare, non vult. quare tunc eiusmodi homo cum voto baptismi, vel confessionis saluus esse potest: quia fides baptismi, ubi baptismus suscipi non potest, saluos facit adultos. *cap. Dobitiam, de baptismo, & eius effectu Et cap. 2. De presbytero non baptizato.*

Quid quaeritur, An citra simoniae labem possint dari munera Paganis, vel Iudaeis, ut baptismum suscipiant? Hanc quaestionem tractant. *Glossa in cap. Dilectus 2. De simonia, Et ibi Panormitanus, nu. 7. Et Glossa in cap. Quam pio. 1. quest. 2. Abbas itidem in cap. Cum in Ecclesia de simonia, num. 7. Quidam aiunt posse: quia Silvester Pontifex Romanus Paganis munera promississe, & obtulisse perhibetur, ut ad baptismum venirent; ut testatur Panorm. eo loco, quem paulo ante protulimus, Et Gloss. in cap. Quam pio. 1. quest. 2. Et Rosella eod. verbo l. num. 19. Silu. eod. verbo quest. 8. vers. 3.*

In primis, pactis, siue conuentione iure prohibetur, neque enim

enim licitum est cum Pagano, vel Iudæo pacifici: Si baptismum susceperis, hoc, aut illud tibi dabo. *Glossa in cap. Quam pio. 1. quæst. v. & Panormi. in cap. Dilectus 2. de simonia, nu. 7.* In omnibus enim spiritualibus pacto iure communi veratur. *cap. Quam pio. 1. quæst. 2. & cap. ult. De pælis in sexto, & cap. Quæstum de rerum permu.* Nam quod ex pacto debetur, ex iustitia debetur; unde quod soluitur, non gratia datur.

Deinde licitum non est, Pagano, vel Iudæo pretium dare, vel munera tradere, ut baptismum recipiant, hoc enim esset baptismum pretio vendere. Insuper in *cap. Quam pio. 1. quæst.* dicitur. (Nunquam legitimus, Domini discipulos, vel eorum ministerio coarctatos, quempiam ad Dei cultum aliquo muneris interuentu prouocasse. Sic ibi. Conuenit autem inter omnes, ut patet ex *Panormitano, Angelo, Rosella, & Siluestro locis supra citatis*, licite munera promitti, & dari, ut vitæ alimentaria, & subsidia necessaria, videlicet, quando Paganus, vel Iudæus Christianus non sit, veritus paupertatem, ut si timeat Iudæus inopiam; quia baptismum recipiens restituere cogetur quicquid ex vitis comparauerat, & pauperibus debet: Item si Paganus timeat, ne Christianus efficiatur, pauperem, aut vilem vitam agat: tunc enim licitum est usurario luera, quæ pauperibus debeantur, cum sint incerti, & ignoti domini, Iudæis remittere, & Pagano aliquid dare, unde commode viuat: quia tunc solum id datur, ut extrinsecum inopie impedimentum de medio tollatur, ne metu paupertatis à baptismo detineatur. Secus esset, quando Iudæus, vel Paganus suscipere baptismum renuere: quod ei Christiana religio non placeret: tunc enim baptismum pretio venderetur, aut pretio via ad spiritualia pararetur; quod quidem licite non sit. Pari ratione, si Hæreticus metu paupertatis, ad Catholicam fidem non rediret, posse ei vitæ alimentum præberi, ut ad Ecclesiam reuertetur.

Idem dicendum est, si Paganus, qui captiuitate, vel seruitute teneatur, & impeditur à domino, quo minus Christianus fieret, posset iura conscientia, Titus eum à captiuitate, vel seruitute redimere, ut liber effectus ad baptismum veniret.

Idem inris est, si femina ethnica vellet Christiana fieri, quando virum inueniret, cui nuberet, posset Caius ei mulieri se in virum offerre, & promittere se eam uxorem ducturum, modo Christianam fidem, religionemque proficere: quia in his omnibus pretium, aut temporale commodum solum offertur, vel datur ad impedimentum Catholicæ fidei, vel religionis Christianæ, vel Baptismi remouendum. *Glossa ibidem in cap. Dilectus 2. De simonia* sic ait: (Ad hoc enim, ut ad fidem aliquis conuertatur, bene potest dari pecunia.) *23. quæst. 4. cap. Debet. & in eadem causa, quæst. 7. cap. Quo autem, distinct. 45. cap. Qui sineca.* Et sub tali conditione possumus aliquam feminam ducere in uxorem. *28. quæst. 1. cap. Causa.* Iuriori quoque pensione possumus aliquem onerare, ut conuertatur ad fidem. *23. quæst. 6. talis enim conditio bona est.*

Sextò quaeritur, An fas sit Caio sacramentorum ministro deducere in pactum, ut ei detur necessarium vitæ alimentum? Caietanus *secunda secunda, quæst. 100. art. 3. vers. Ad audientiam horum, prope finem*, distinguit in hunc modum: Si alimentum vitæ constitutum est, & taxatum auctoritate iuris, vel superioris, tunc siue diues, siue pauper sic minister sacramentorum, potest in pactum deducere: nam huiusmodi pactum iuri Canonico non aduersatur, eo quod vitæ alimentum iure, vel auctoritate superioris debetur: ac proinde potest sacramenti minister exigere, & de eo pacifici; quod enim iure debetur, potest in pactum deduci.

Si vero alimentum vitæ non sit iure, vel superioris auctoritate decretum: tunc, inquit Caietanus, si clericus sit si diues, vel habeat, unde viuat, non potest de eo pactum iure; quia alimentum non debetur ei, qui aliunde commodum victum habet. Quod si Clericus sit pauper, po-

test de alimento pacifici. Sic ille *Glossa in cap. Suam nobis, de simonia in verbo Pro exequijs*, sic ait: Sacerdos, si ei sumptus defunt, potest recipere. *1. quæst. 7. cap. iudices.* sicut testis, qui recipit sumptus. *14. quæst. 3. §. Venturos:* Et Episcopus recipit procuracionem pro consecratione Ecclesie, *cap. Cum sit Romana, de simonia*, & iudex gratis iudicat, & tamen recipit sumptus, *l. 1. ff. De offic. Presidii.* Nec est inconueniens, quod clericus locet operas suas, cum non habeat, unde viuat. *gr. distinct. 1. cap. 3. & 4.* Sed sacerdos, qui ex officio suo ad hoc tenetur, & qui habet victum suum sumptibus tenetur spiritualia ministrare. *De consecrat. distinct. 1. cap. Sufficit.* Panormitanus in *cap. Suam nobis, de simonia. num. 10.* respondet in hunc modum: Si proptius sacerdos habet, unde viuat, non potest, cessante consuetudine, aliquid exigere in alimentum vitæ, quamuis possit recipere gratis oblatum.

Si vero sit pauper, aut potest honeste sibi aliunde victum acquirere, scilicet scribendo, vel docendo, vel quid simile faciendo, & tunc non potest aliquid exigere, sibi enim imputet, qui tenuis, & exiguum beneficium recipit: ac proinde sibi victum requirit. *cap. Clericus victum, distinct. 1. & ibi Glossa. 1. Cor. 9.* Nam beatus Apostolus quærebat sibi manibus operando, unde viueret. *cap. Cum Apostolus, de censibus.* Quod si non possit honeste victum aliunde parare, tunc auctoritate Episcopi cogendus est populus ad victum necessarium ei suppeditandum. Vnde *Glossa, cap. Omnis Christianus, de consecrat. distinct. 1.* dicit, Sacerdotem indigentem posse spiritualia subtrahere, nisi recipiat ab eo oblationes, ex quibus possit viuere.

Sacerdos vero alienus potest vitæ alimentum exigere, siue habeat, unde sustentetur, siue non habeat: quia ratione muneris, & officij non cogitur sacramenta ministrare. Ita *Panormitanus. Sotis lib. 9. de Iustitia, quæst. 6. art. 1. vers. Idque possunt dupliciter;* contra Caietanum sentit, sacramentorum ministrum (& videtur loqui de eo, qui non est proptius sacerdos) siue diues, siue pauper sit, posse iura conscientia vitæ alimentum exigere.

Id probat, quia quamuis abundet, unde possit commodè sustentari, potest iure ex altari viuere, siquidem altari seruit. Quod si dicas: Patrimonium habet, unde viuat; Contra est, quia potest suum patrimonium in alios vius referuare, vel impendere, & ex altari viuere.

Sed contra Soti sententia & viget argumentum: Alimenta non debentur nisi his, qui aliunde victum non habent, nec habere commodè possunt: & hinc est, ut filius non cogatur patri alimenta prestare, si habeat aliunde, ex quo viuat. Ergo si sacerdos diues sit, iure non potest alimentum exigere, siquidem ei debitum non est.

Dices, Quamuis sacerdos nequeat exigere tanquam alimentum, post tanquam stipendium, & mercedem suæ operæ, & laboris postulare. Contra est: quia non solum quærimus, an possit petere alimentum clericus, quia aliunde commodè viuat, sed etiam non possit petere stipendium?

Dicendum existimo cum *Glossa, & Panormitano locis supra citatis*, Sacerdotem tanquam alimentum exigere non posse, si aliqui abundet, posse tamen petere, ut compenset damna, quæ patitur, vel impensas quas facit, vel id quod sua interest, vel denique, ut recipiat mercedem laboris, qui ex accidenti solum cum sacramenti administratione coniungitur, quando cumque nihil horum ratione sui numeris & officij sustinere compellitur.

* * *